

„... A ZA ROK JSME SE ZASE ŘEZALI.“

Neobyčejný život paní Dušánkové

Jakub Čermák, Denis Freitas Lopes, Marie Kolářová, Lucie Volejníková

ZŠ GUTOVA, PRAHA 10,

2016

Předmluva

Druhá světová válka zasáhla do osudu mnoha lidí. Jeden z takových osudů bychom rádi představili v této malé „knize“, kterou jsme nazvali „...A za rok jsme se zase řezali.“ Tato věta zazněla v rozhovoru s paní Dušánkovou, která se s námi podělila o své vzpomínky na totální nasazení, jež silně zasáhlo její rodinu – pro Němce musela pracovat ona i její bratr Miloš. Oba se shledali až po válce.

Rádi bychom tímto poděkovali paní Martě Dušánkové za její spolupráci a za zajímavé vyprávění. Bylo nám potěšením s ní pracovat. Práce na dějepisném projektu nás bavila.

Dále bychom chtěli poděkovat naší paní učitelce Pavle Drážné za její trpělivost.

*Jakub Čermák, Denis Freitas Lopes, Marie Kolářová, Lucie Volejníková, ZŠ Gutova,
Praha 10*

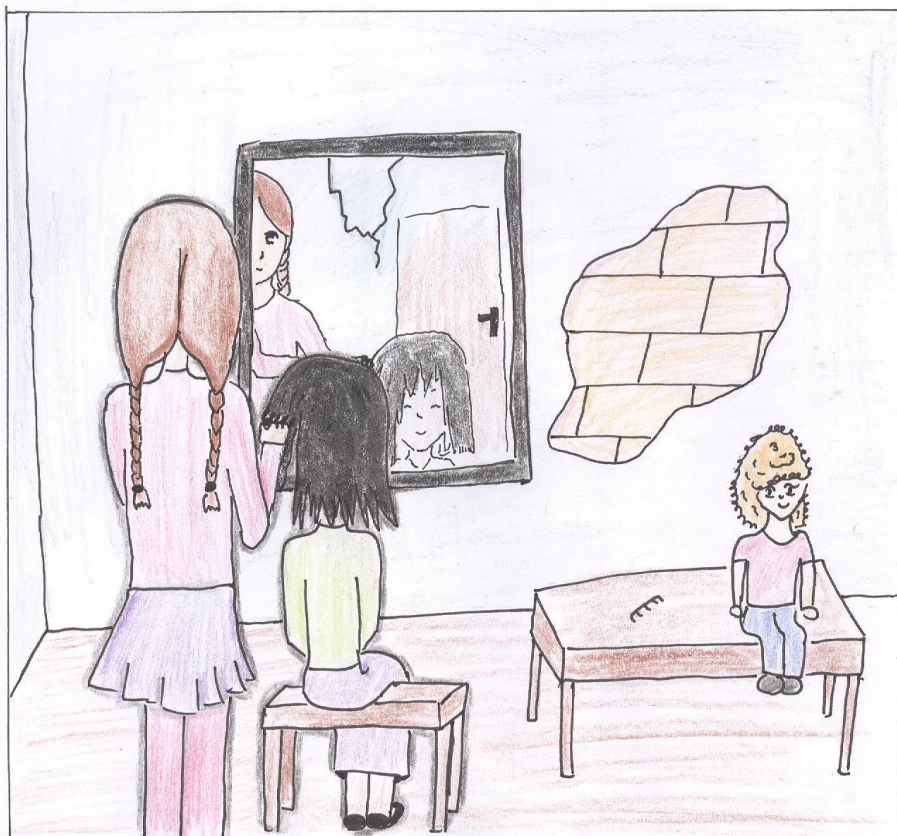
Prolog

Život paní Marty Dušánkové byl neobyčejný, a to už od samého začátku.

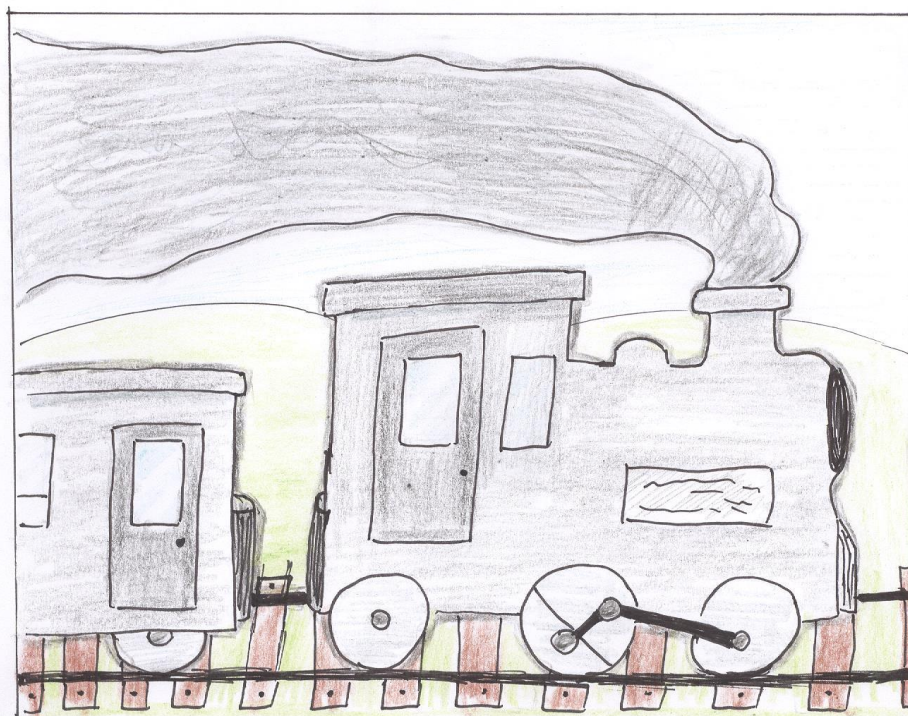
Všechno to začalo 20. října 1924, když šla její maminka na zubní vyšetření. Porod se rozběhl a dojít do nemocnice už nebylo možné. A tak se paní Dušánková narodila v zubařské ordinaci.

Dětství

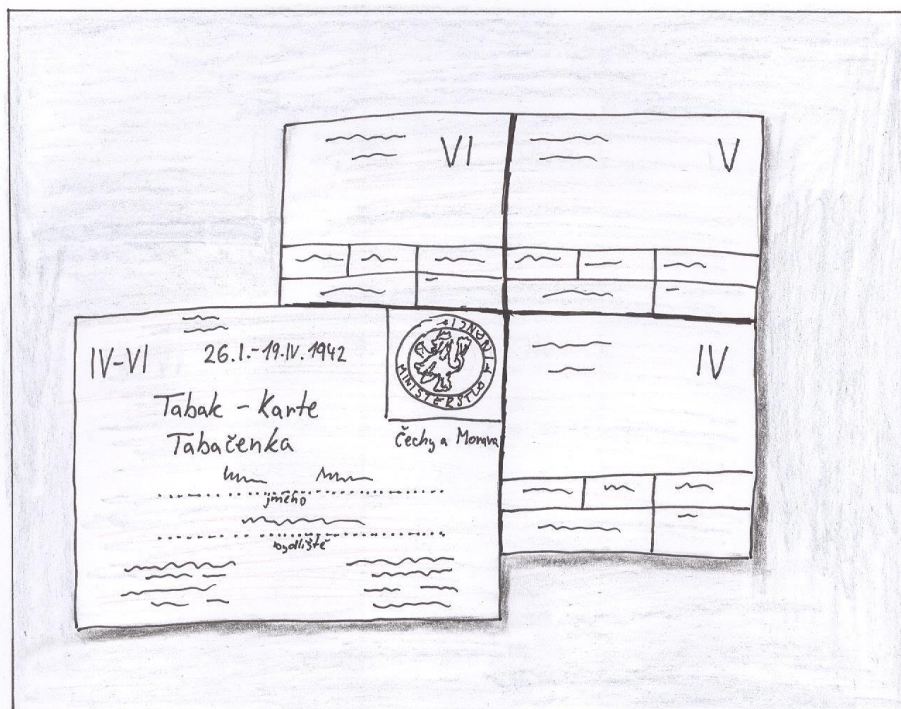
Dětství měla chudé, ale i přesto šťastné. Vyrůstala se svým starším bratrem Milošem, na kterého má spoustu hezkých vzpomínek. Žili s rodiči v Praze, kde také absolvovala základní školu. Její teta byla kadeřnice, a tak paní Dušánková dodržela rodinnou tradici a vyučila se také kadeřnicí.

Nucené práce

Než si však stačila najít práci, do jejího života zasáhla 2. světová válka. Protože pracujících lidí nebylo dost, byl její ročník totálně nasazen a označen jako „dárek pro Führera“. Paní Dušánková se proto rozhodla předstírat nemoc ve snaze vyhnout se tak nástupu na nucené práce. Ze začátku se jí to celkem dařilo, odjela ke známé mimo Prahu a tam se ukryla. Ani zatím netušila, že si tímto rozhodnutím možná zachránila život. Později jí totiž přišel dopis, že vlak, do kterého měla původně nastoupit a odjet na nucené práce, byl bombardován a tři lidé při tom zemřeli.

Ukrývání

Její ukrývání pokračovalo a paní Dušánková se ho snažila prodloužit, jak jen to šlo. A to tím, že její přítel shromažďoval tabačenky a ona je pak dávala známé, u které se skrývala. Ta jimi podplácela německého úředníka. Takto to ale nemohlo být napořád, a tak nakonec stejně paní Dušánková musela odjet a nastoupit na nucené práce. Tentokrát měla nastoupit do bezpečnějšího českého pohraničí. Odjela tam se skupinou 10 dívek z Prahy a 10 chlapců z Kolína. Pracovali tam v továrně, kde vyráběli součástky do letadel.

Pobyt

Když přijeli do Verněřovic, naskytl se jim obrázek něčeho otřesného. Ubytování tam bylo strašné: všude špína a nedostatek jídla. Spolu s nimi tam bydlelo mnoho lidí různých národností a paní Dušánková si dodnes pamatuje, jak jeden Holanďan řezal tvrdý chleba pilou.

Krádež pro dobro

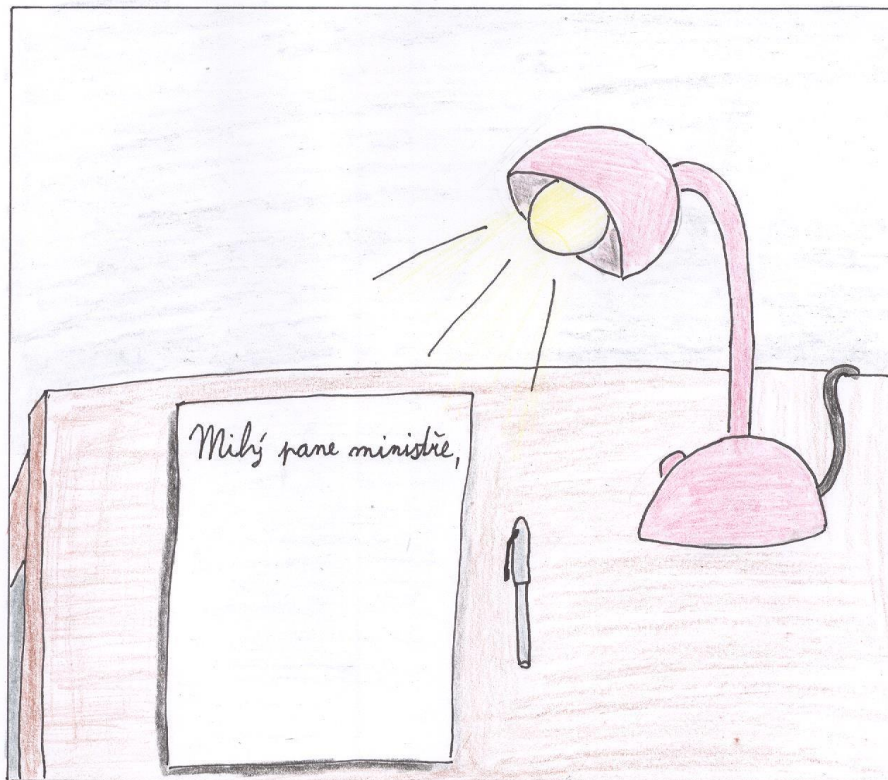
Jako dvě hrdinky se paní Dušánková a její kamarádka rozhodly těmto lidem pomoci. Tak začaly na vlastní nebezpečí krást v obchodě potravinové lístky. Za ně poté v jiném obchodě nakoupily potraviny a tajně je dávaly cizincům. Vše měly dobře promyšlené, přišly si koupit třeba mleté maso, které musel jít prodavač umlít do vedlejší místnosti a ony si mezitím nabraly z misky u kasy potravinové lístky. K jejich velkému štěstí jim to vždy vyšlo.

Stěhování

Česká skupina ale rozhodně nechtěla zůstat v těchto podmínkách. Tak si stěžovala a díky tomu, že byli „dárek pro Führera“, jim bylo dovoleno přesunout se jinam. Přestěhovali se tedy do bývalého hotelu ve Stárkově. Ani tam to nebylo úplně ideální. Každý den museli docházet do práce nebo na nákupy hodinu pěšky a navíc děvčata musela vařit pro celou českou skupinu. Ovšem pořád to bylo lepší, než jejich bývalé ubytování, a tak se s tím museli spokojit. Přesto všechno má paní Dušánková i pár hezkých vzpomínek. Například vzpomíná na to, jak se všichni shlukli a rozebrali si balíček s jídlem, který mohli dětem rodiče posílat „na přilepšenou“.

Dopis pro Moravce

Tak to šlo dál, až uběhlo deset měsíců a chlapcům bylo dovoleno vrátit se domů. Povolení pro dívky ale nepřišlo, a tak se po nějaké době čekání rozhodly připomenout, napsat českým představitelům protektorátu. Losovaly, kdo bude komu psát a na paní Dušánkovou vyšel ministr Moravec.

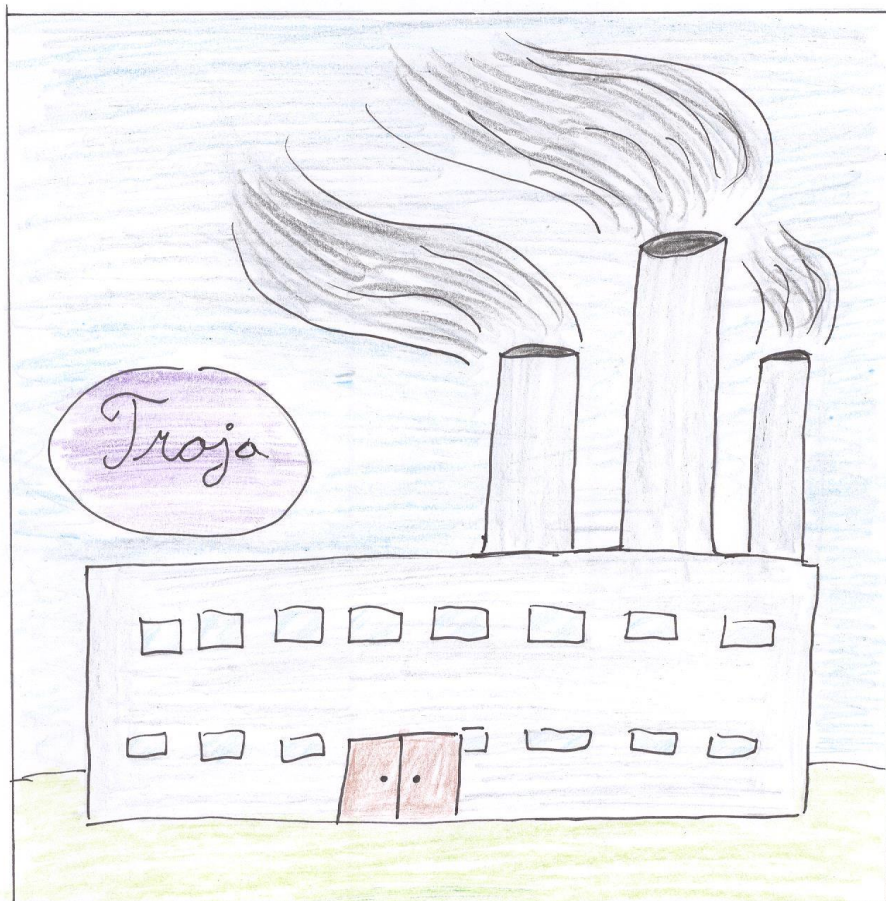
V době čekání na odpověď dostala paní Dušánková povolení navštívit rodiče a tak vyrazila domů.

Návrat domů

Nakonec už se zpátky do bývalého hotelu nikdy nevrátila, ani pro věci, které tam nechala. Během pobytu u rodičů totiž dostala dopis, že už přišlo povolení a ona už se nemusí vracet do Stárkova.

Nucené práce v Troji

Bohužel ani návratem domů nebyl nuceným pracím konec. Po několika týdnech musela znovu nastoupit. Naštěstí už do blízké továrny v Troji, takže mohla alespoň bydlet doma s rodiči. V této továrně strávila dva měsíce.

Konec války

Po skončení 2. světové války (1946) byl konec nuceným pracím, ale taky konec nasazení bratra paní Dušánkové, Miloše, v Německu. Tak se rodina paní Dušánkové šťastně shledala a byla kompletní.

Epilog (život po válce)

Konečně přišel čas, kdy paní Dušánková mohla začít dělat, co opravdu chtěla. Začala pracovat jako kadeřnice u svého strýce ve vedlejším domě. Toto pracoviště ale brzy opustila, protože se provdala za svého přítele Karla, který jí během války pomáhal s odkládáním nástupu na nucené práce. U profese kadeřnice ale zůstala. Manželství s Karlem jí ale dlouho nevydrželo a paní Dušánková se vdala podruhé. Se svým druhým manželem zažívala spoustu dobrodružství, do kterých by se mnohdy ani sama nepustila. I přesto s ním byla velmi šťastná.

Dnes žije na Praze 10 a pečuje o ni její neteř. Ve svém věku je stále vtípná a usměvavá.

Emanuel Moravec

(17.4.1893 – 5.5. 1945)

Major Emanuel Moravec byl bývalý československý legionář z první světové války. V období Protektorátu Čechy a Morava zastával funkci ministra školství a lidové osvěty. Ve 30. letech 20. století byl při mobilizaci hlavním odpůrcem nacionalismu a fašismu.

Po Mnichovské zradě začal kvůli psychickému nátlaku ze strany dalších našich politiků naopak podporovat nacismus a díky svému „dobrému vztahu“ k Německu se stal ministrem školství a lidové osvěty. V té době byl největším kolaborantem v Protektorátu Čechy a Morava.

Aby unikl Sovětům, spáchal 5. 5. 1945 sebevraždu.

Emanuel Moravec měl tři syny - Igora, Rudu a Pavla

Igor byl po válce popraven kvůli své účasti v jednotkách SS.

Ruda uprchl ze sovětského zajateckého tábora a od té doby už o něm nejsou žádné zprávy.

Poslední syn, Pavel, zahynul při spojeneckém bombardování.

Potravinové lístky

Potravinové lístky byly zavedeny v roce 1939. Týdenní příděl na osobu byl 2 900 g chleba, 500 g masa, 210 g jedlých tuků a 1 vejce. Pracujícím lidem byly dávky zvýšeny.

Existovalo 18 druhů těchto „poukázek“. Lístky měly platnost 4 týdny, lišily se barvou, která se po 4 týdnech měnila. Vyzvedávaly se na obecním úřadě.

Později se začaly dělat podobné lístky i na oblečení.

Tabačeny

Tabačeny byly přidělové lístky na tabák a cigarety. Podobaly se potravinovým lístkům a dal se za ně pořídit pouze tabák. Bylo možné obdržet 2 lístky na týden. Pokud tabačeny došly, musely se přes přísný zákaz SS pašovat, což mohlo být trestáno i smrtí.

Nucené nasazení

Lidé byli odváděni do továren na zbraně, kde vykonávali otrockou práci v nelidských podmínkách. Jejich postavení bylo plně omezení: nedostávali zapláceno, ale měli právo svobodného pohybu, dostávali kupony na jídlo, kterého však bylo málo.

Na tyto práce Němci nejčastěji posílali lidi z podmaněných zemí (např. Francie, Česko, Polsko), které měly muže schopné pracovat - němečtí muži totiž byli nasazeni do bojů.

Vernéřovice

Mnichovskou dohodou 30.září 1938 byly Sudety odtrženy od Československa a přiděleny k nacistickému Německu. To ovlivnilo i Vernéřovice, zdejší občané dostali občanství nacistického Německa a dostalo se jim jiných „výhod“ - muži museli do války a ženy do továren. V letech 1945 – 1946 bylo německé obyvatelstvo odsunuto a přistěhovali se Češi z vnitrozemí.

Stárkov

Když se česko-německé spory stále prohlubovaly, začalo se budovat opevnění z železobetonových pěchotních srubů proti hrozícímu útoku Německa. Po mnichovské dohodě roku 1938 byl Stárkov začleněn do Německé říše. Po skončení války bylo spousta německých občanů přesunuto do Německa a přistěhovalci se už nechovali k zdejší přírodě tak hezky jako dřívější občané, opevnění proto v těchto místech zůstává dodnes.

Zdroje

K doplnění faktografických údajů naší práce byly použity tyto elektronické zdroje:

www.pametnaroda.cz

www.rozhledy010.cz

www.starkov.cz

www.vernerovice.cz

www.wikipedia.cz